

REPUBLIKA
SLOVENIJA
VIŠJE
DELOVNO
IN SOCIALNO
SODIŠČE

VDSS sodba Pdp 244/2015

Sodišče: Višje delovno in socialno sodišče

Oddelek: Oddelek za individualne in kolektivne delovne spore

ECLI: ECLI:SI:VDSS:2015:PDP.244.2015

Evidenčna številka: VDS0014443

Datum odločbe: 18.06.2015

Senat: Borut Vukovič (preds.), Tatjana Prebil (poroč.), Silva Donko

Področje: DELOVNO PRAVO

Institut: izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi s strani delavca - nezagotavljanje varnosti in zdravja delavcev pri delu - odškodnina zaradi izgubljenega plačila za čas odpovednega roka

Zveza: ZDR-1 člen 111, 111/1, 111/1-6, 111/2.

Jedro

ZDR-1 v 6. alineji prvega odstavka 111. člena določa, da lahko delavec izredno odpove pogodbo o zaposlitvi v primeru nezagotavljanja varnosti in zdravja delavcev pri delu, če je od delodajalca predhodno zahteval odpravo grozeče neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje in zdravje. Navedene določbe ni mogoče razlagati na način, da delavcu ni potrebno predhodno vložiti take zahteve v skladu s 6. alinejo prvega odstavka 111. člena ZDR-1, ker že ZDR-1 v drugem odstavku 111. člena določa, da mora delavec delodajalca pred izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi pisno opomniti na izpolnitev obveznosti in o kršitvah pisno obvestiti inšpektorat za delo. Gre za pogoje, ki morajo biti izpolnjeni kumulativno. Ker tožnik ni izpolnil obveznosti, ki mu jo nalaga 6. alineja prvega odstavka 111. člena ZDR-1, saj predhodno od tožene stranke ni zahteval odprave grozeče, neposredne in neizogibne nevarnosti, izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi, ki jo je podal tožnik, ni zakonita. Tožnik zato ni upravičen do odškodnine zaradi izgubljenega plačila za čas odpovednega roka.

Izrek

I. Pritožba se zavrne in se v izpodbijanem delu (II. in III. tč. izreka) potrdi sodba sodišča prve stopnje.

II. Stranki sami krijeta svoje stroške pritožbenega postopka.

Obrazložitev

1. Sodišče prve stopnje je z izpodbijano sodbo razsodilo, da je tožena stranka dolžna tožniku obračunati nadomestilo za 21 dni neizrabljenega letnega dopusta za leto 2013 v višini 738,78 EUR, od tega zneska

plačati davke in prispevke, neto znesek pa plačati tožniku z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 19. 6. 2013 do plačila, v roku 15 dni, pod izvršbo. V presežku je tožbeni zahtevek za obračun in plačilo nadomestila za neizrabljen letni dopust (obračun 26,93 EUR in plačilo neto zneska po odvodu davkov in prispevkov z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 19. 6. 2013 do plačila) zavrnilo (I. tč. izreka). Zavrnilo je tudi tožbeni zahtevek, da je tožena stranka dolžna tožniku obračunati odškodnino zaradi izgubljenega plačila za čas odpovednega roka v znesku 765,17 EUR bruto, od tega zneska plačati davke in prispevke, neto znesek pa plačati toženi stranki z zakonskimi zamudnimi obrestmi od 19. 6. 2013 do plačila, v roku 15 dni, pod izvršbo (II. tč. izreka). Odločilo je še, da stranki sami krijeta svoje pravdne stroške (III. tč. izreka).

2. Zoper II. in III. tč. izreka se pritožuje tožnik zaradi zmotno in nepopolno ugotovljenega dejanskega stanja, bistvene kršitve določb pravnega postopka in zmotne uporabe materialnega prava. Predlaga, da pritožbeno sodišče pritožbi ugodi in izpodbijano sodbo spremeni tako, da tožbenemu zahtevku v celoti ugodi oziroma podredno predlaga razveljavitev izpodbijane sodbe in vrnitev sodišču prve stopnje v novo sojenje s stroškovno posledico. Meni, da je sodišče prve stopnje svojo odločitev o zavrnitvi tožbenega zahtevka za plačilo odškodnine zaradi izgubljenega plačila za čas odpovednega roka zmotno oprlo na ugotovitev, da naj izredna odpoved pogodbe o zaposlitvi s strani tožnika ne bi bila zakonita, ker tožnik predhodno od tožene stranke ni zahteval odprave grozeče, neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje in zdravje. Meni, da je sodišče prve stopnje nepravilno ocenilo izvedene dokaze, ker je v celoti verjelo izpovedbam zaslišanih prič, zaposlenih pri toženi stranki. Razumljivo je, da so navedene priče pričale v korist tožene stranke, tj. svojega delodajalca. Neverodostojnost prič je razvidna že iz dejstva, da je bil tožnik v času trajanja delovnega razmerja kar dve leti na poklicni rehabilitaciji, vsa njegova zdravstvena dokumentacija je bila delodajalcu predložena, kar pomeni, da je bil z njegovim zdravstvenim stanjem seznanjen. Kljub temu so vse tri priče trdile, da o tožnikovem zdravstvenem stanju niso vedele ničesar. Navaja, da je svojima nadrejenima A.A. in B.B. večkrat povedal za svoje zdravstvene težave, za nevarnost poslabšanja zdravja, ki mu grozi zaradi dela na dodeljenem delovnem mestu ter prosil za premestitev na drugo delovno mesto. Njegove prošnje so bile preslišane, zato se je tudi odločil in delodajalca pisno pozval k odpravi kršitev. Meni, da stališče prvostopenjskega sodišča, da bi moral delavec od delodajalca najprej zahtevati odpravo nevarnosti, nato pa še prenehanje kršitve pravic, nima podlage v zakonu. Zakon namreč ne predvideva dvakratne zahteve delavca, temveč določa zgolj, da mora delavec od delodajalca predhodno pisno zahtevati odpravo kršitev ter o tem obvestiti inšpektorat. Glede na dejstvo, da opravljanja dela na C. fizično ni zmožni in je že po nekaj dneh opravljanja dela pristal v bolniškem staležu bi bilo nerealno pričakovati, da bo še nadalje opravljal delo na tem delovnem mestu, in da delodajalca poziva k odpravi nevarnosti ter si z njim v nedogled izmenjeval dopise. Tožnik je pogodbo o zaposlitvi izredno odpovedal, ko mu je postalo jasno, da ga tožena stranka ni pripravljena premestiti na ustrezno delovno mesto. Meni tudi, da je izpodbijana sodba sama s sabo v nasprotju, saj je prvostopenjsko sodišče tožniku prisodilo nadomestilo za neizkoriščen letni dopust. Navedeno nadomestilo se delavcu prizna le v situacijah, ko iz razlogov na strani delodajalca, delavec dejansko ne dela in ne more izrabiti dopusta, ali ko ne more izrabiti dopusta, ker je ves čas zaradi nekega utemeljenega objektivnega razloga na njegovi strani (npr. bolniškega staleža) ni mogel izkoristiti. V kolikor naj bi bila tožnikova odpoved pogodbe o zaposlitvi nezakonita, mu torej navedeno nadomestilo ne bi pripadalo. Nezakonita odpoved pogodbe o zaposlitvi bi namreč pomenila, da razlog za neizrabo letnega dopusta ni na strani delodajalca.

3. Pritožba ni utemeljena.

4. Pritožbeno sodišče je preizkusilo izpodbijani del sodbe sodišča prve stopnje v mejah razlogov, ki jih uveljavlja pritožba, pri tem pa je na podlagi drugega odstavka 350. člena Zakona o pravnem postopku (ZPP, Ur. l. RS, št. 26/99 in naslednji) po uradni dolžnosti pazilo na bistvene kršitve določb pravnega postopka iz

1., 2., 3., 6., 7., 11. točke, razen glede obstoja in pravilnosti pooblastila za postopek pred sodiščem prve stopnje, 12. in 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP ter na pravilno uporabo materialnega prava. Ob takšnem preizkusu je ugotovilo, da sodišče prve stopnje ni storilo bistvenih kršitev določb pravnega postopka, na katere pazi po uradni dolžnosti, pravilno in popolno je ugotovilo dejansko stanje ter pravilno uporabilo materialno pravo.

5. Pritožbeno sodišče soglaša z razlogi izpodbijanega dela sodbe, v zvezi s pritožbenimi navedbami pa v skladu s prvim odstavkom 360. člena ZPP še dodaja:

6. V tem individualnem delovnem sporu je tožnik zahteval nadomestilo za neizrabljen letni dopust ter odškodnino zaradi izgubljenega plačila za čas odpovednega roka. Tožnik je bil pri toženi stranki zaposlen od 20. 5. 2009 do 23. 3. 2013. Tožnik je podal izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi na podlagi 6. alineje 1. odstavka 111. člena ZDR-1, iz razloga, ker mu tožena stranka, tj. delodajalec ni zagotavljala varnosti in zdravja pri delu, in sicer ker mu ni zagotovila delovnega mesta, na katerem ne bi bilo ogroženo njegovo zdravje.

7. V skladu s 6. alinejo prvega odstavka 111. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1, Ur. list RS, št. 21/2013 in naslednji) lahko delavec izredno odpove pogodbo o zaposlitvi, če delodajalec ni zagotavljal varnosti in zdravja delavcev pri delu in je delavec od delodajalca predhodno zahteval odpravo grozeče neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje in zdravje. V skladu z drugim odstavkom 111. člena ZDR-1 mora delavec delodajalca pred izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi pisno opomniti na izpolnitev obveznosti in o kršitvah pisno obvestiti inšpektorat za delo. Če delodajalec v roku treh delovnih dni po prejemu pisnega opomina ne izpolni svoje obveznosti iz delovnega razmerja oziroma ne odpravi kršitve, lahko delavec izredno odpove pogodbo o zaposlitvi v nadaljnjem 30-dnevnem roku iz drugega odstavka 109. člena ZDR-1.

8. Sodišče prve stopnje je na podlagi izvedenega dokaznega postopka ugotovilo, da je tožnik izpolnil svoje obveznosti v skladu z drugim odstavkom 111. člena ZDR-1, in sicer, da je toženo stranko z zahtevo za prenehanje kršitev z dne 17. 5. 2012 (pravilno: 2013) pozval na izpolnitev obveznosti ter tudi obvestil inšpektorat. V zahtevi je navedel, da v zadnjem času opaža hude kršitve pravic, ter da mu tožena stranka od končane poklicne rehabilitacije ni zagotovila delovnega mesta, na katerem ne bi bilo ogroženo njegovo zdravje. Ker je invalid III. kategorije, zaradi astme, ne sme biti izpostavljen raznim kemičnim snovem, iritansom in alergenom. Tožena stranka pa ga je po njegovem mnenju razporedila na delovno mesto, kjer je prav vsem zgoraj navedenim alergenom izpostavljen.

9. Sodišče prve stopnje je nadalje ugotovilo, da tožnik ni izpolnil obveznosti, ki mu jo nalaga 6. alineja prvega odstavka 111. člena Zakona o delovnih razmerjih (ZDR-1, Ur. list RS, št. 21/2013 in naslednji), ki določa kdaj sploh lahko delavec izredno odpove pogodbo o zaposlitvi, in sicer je ugotovilo, da ni predhodno zahteval od tožene stranke odprave grozeče, neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje in zdravje v skladu s 6. alinejo prvega odstavka 111. člena ZDR-1. Tak zaključek je sodišče prve stopnje oprlo zlasti na izpovedi prič B.B. in A.A. (nadrejena delavca), ki sta skladno izpovedala, da ju tožnik ni obvestil, da bi imel pri delu na C. takšne zdravstvene težave, da ne bi mogel delati ali bi napotitvi tja nasprotoval. Prav tako je tudi priča D.D. (pravnica zaposlena pri toženi stranki) izpovedala, da tožnik pred podajo zahteve za prenehanje kršitev pravic iz delovnega razmerja z dne 17. 5. 2013 ni opozarjal na kršitve. Tožnik je sicer res izpovedoval drugače, izpovedal je, da je po napotitvi na delo na C. nadrejena delavca B.B. in A.A. obvestil, da je ogroženo njegovo zdravje, in da je ves čas ko je delo opravljal, opozarjal na neustreznost napotitve. Sodišču prve stopnje ni mogoče očitati, da je izpovedbe zaslišanih prič napačno dokazno ocenilo, saj so vse

tri zaslišane priče izpovedale, da jih tožnik ni opozarjal na nevarnost za zdravje. V skladu z načelom proste presoje dokazov je sodišče prve stopnje po svojem prepričanju na podlagi vestne in skrbne presoje vsakega dokaza posebej in vseh dokazov skupaj ter na podlagi uspeha celotnega postopka zaključilo, da tožnik ni dokazal, da je od tožene stranke predhodno zahteval odprave grozeče, neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje. Nenazadnje tudi iz zahteve, ki jo je podal tožnik 17. 5. 2013 izhaja, kot da je to prva njegova zahteva za prenehanje kršitev pravic iz delovnega razmerja, ki jo tožnik podaja, saj je v njej zapisal, da v zadnjem času opaža hude kršitve pravic, in da s to zahtevo zahteva odpravo teh kršitev. Tudi na podlagi navedenega, in ne zgolj na podlagi izpovedi zaslišanih prič, je možno zaključiti, da odprave kršitev do takrat še ni zahteval.

10. Nesprejemljivo je stališče tožnika v pritožbi, da zakon ne predvideva dvakratne zahteve delavca, temveč da zgolj določa, da mora delavec od delodajalca zgolj predhodno pisno zahtevati odpravo kršitev ter o tem obvestiti inšpektorat na podlagi drugega odstavka 111. člena ZDR-1. ZDR-1 namreč v 6. alineji prvega odstavka 111. člena jasno določa, da lahko delavec izredno odpove pogodbo o zaposlitvi v primeru nezagotavljanja varnosti in zdravja delavcev pri delu, zgolj če je od delodajalca predhodno zahteval odpravo grozeče neposredne in neizogibne nevarnosti za življenje in zdravje. Navedene določbe ni mogoče razlagati na način, da delavcu ni potrebno predhodno vložiti take zahteve v skladu s 6. alinejo prvega odstavka 111. člena ZDR-1, ker že ZDR-1 v drugem odstavku 111. člena določa, da mora delavec delodajalca pred izredno odpovedjo pogodbe o zaposlitvi pisno opomniti na izpolnitev obveznosti in o kršitvah pisno obvestiti inšpektorat za delo. Gre za pogoje, ki morajo biti izpolnjeni kumulativno. Drugačna razlaga navedenih zakonskih določb bi pomenila razlago contra legem.

11. S pritožbenimi navedbami, da je izpodbijana sodba sama s sabo v nasprotju, ker je prvostopenjsko sodišče tožniku prisodilo nadomestilo za neizkoriščen letni dopust, tožnik smiselno uveljavlja absolutno bistveno kršitev določb pravnega postopka iz 14. točke drugega odstavka 339. člena ZPP. Pritožbeno sodišče poudarja, da je sodba sodišča v tem delu, torej v delu v katerem je sodišče prve stopnje toženi stranki naložilo, da je dolžna tožniku obračunati nadomestilo za neizrabljen letni dopust (I. tč. izreka) postala pravnomočna. Tožnik je namreč vložil pritožbo zgolj zoper zavrnilni del sodbe (II. in III. tč. izreka) in ne zoper I. točko izreka, v kateri je sodišče prve stopnje njegovemu zahtevku za plačilo nadomestila za neizkoriščen letni dopust v pretežni meri ugodilo. Upošteva je navedeno, pritožbeno sodišče zaradi pravnomočnosti I. točke izreka sodbe sodišča prve stopnje, ne more presojati ali je prvostopenjsko sodišče z odločitvijo v I. tč. izreka storilo smiselno zatrdjevano absolutno bistveno kršitev določb postopka iz 14. tč. drugega odstavka 339. člena ZPP.

12. Ker uveljavljani pritožbeni razlogi niso podani in ne razlogi, na katere pazi pritožbeno sodišče po uradni dolžnosti, je pritožbeno sodišče zavrnilo pritožbo kot neutemeljeno in potrdilo izpodbijani del sodbe (II. in III. tč. izreka) sodišča prve stopnje (353. člen ZPP).

13. Odločitev o stroških pritožbenega postopka temelji na določbi prvega odstavka 154. v zvezi s prvim odstavkom 165. člena ZPP. Tožnik sam krije svoje stroške pritožbenega postopka, ker v postopku ni uspel. Tožena stranka krije svoje stroške odgovora na pritožbo, saj ti za rešitev v predmetni zadevi niso bili potrebni (prvi odstavek 155. člena ZPP).

Datum zadnje spremembe: 21.12.2015